

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

خبرنامه

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

زمستان ۱۴۰۱

فهرست مطالب

- برگزاری نشست «آینده صنعت واکسن ایران از منظر توسعه علمی، فناوری و شکل‌دهی اکوسیستم نوآوری واکسن»؛
- گزارش بهره‌وری مؤسسات پژوهشی کشور در تولید مقالات نمایه شده در پایگاه‌های WOS و ISC توسط مؤسسه استنادی علوم و پایش علم و فناوری منتشر شد؛
- برگزاری نشست مشترک مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و اداره کل بورس و اعزام دانشجویان وزارت علوم؛
- برگزاری رویداد توانمندسازی شبکه متخصصین مدیریت فناوری و نوآوری در صندوق نوآوری؛
- نشست مجازی «ارزیابی خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری: مدل‌ها و تجربیات»؛
- برگزاری نشست «سیاست‌گذاری صنعتی فناورانه با رویکرد پیچیدگی».

نشانی ناشر: میدان ونک، خیابان ملاصدرا، خیابان
شیراز جنوبی، خیابان استاد قانع‌راه، شماره ۹
وبگاه: www.nrisp.ac.ir
تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

برگزاری نشست «آینده صنعت واکسن ایران از منظر توسعه علمی، فناوری و شکل‌دهی اکوسیستم نوآوری واکسن»

نشست «آینده صنعت واکسن ایران از منظر توسعه علمی، فناوری و شکل‌دهی اکوسیستم نوآوری واکسن»، روز شنبه ۱۰ دی ماه ۱۴۰۱، با حضور دکتر سیدسروش قاضی‌نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر مصطفی قانعی، رئیس ستاد توسعه زیست‌فناوری، دکتر رحیم سروری، رئیس انستیتو پاستور ایران و مدیران متبوع، مهندس مجتبی زارع، مدیر طرح‌های ملی صندوق نوآوری و شکوفایی، دکتر محمد کریمی‌نیا، معاون سلامت قرارگاه پدافند غیرعامل و تعدادی از متخصصان و مدیران مرتبط با حیطه تخصصی واکسن و حوزه سیاست‌گذاری علم و فناوری، در محل مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در ابتدای نشست که با هدف بررسی قابلیت‌های صنعت واکسن، شکل‌گیری اکوسیستم واکسن، با نگاه به آینده این حوزه برگزار شد، دکتر قاضی‌نوری، با تأکید بر مأموریت مرکز در سیاست‌پژوهی، مطالعات آینده، تدوین و ارزیابی اسناد راهبردی و نیز تقسیم کار ملی زیست‌فناوری و مأموریت ابلاغ شده به این مرکز، مسأله واکسن و صنعت مربوطه را در شرایط توسعه فعلی، حیطه‌ای قابل توجه و شکل‌گیری اکوسیستم‌های نوآوری مبتنی بر بازیگران جدید را موضوعی قابل مطالعه و ارزیابی دانست.

سپس دکتر میترا امین‌لو، رئیس آزمایشگاه سیاستی مرکز، با بیان مقدمه‌ای در خصوص مفهوم اکوسیستم و تغییر زمین بازی از سطح بنگاه به سطح اکوسیستم، بر لزوم توجه به مسأله تعامل و هم‌تکاملی کنشگران تأکید و انجام فعالیت‌های متنوع را بستری برای خلق ارزش معرفی کرد. وی مفاهیم هم‌آفرینی و رقابت همکارانه را دو فعالیت کلیدی دانست که بازیگران برای خلق ارزش مشترک تلاش نموده و در ادامه برای بهره‌مندی از آن با هم رقابت می‌کنند.

در ادامه دکتر قانعی، با تأکید بر نقش قوانین و جایگاه دولت، توجه به ابر روندها، الزامات آینده و همچنین رویکردهای جهانی برای حل چالش‌های واکسن را اقدامی ضروری دانست. وی با بیان اینکه در سال‌های گذشته جهت‌گیری به سمت دانش‌بنیان‌ها به ویژه در ابعاد مالی اتفاق افتاده، بر لزوم حکمرانی متناسب تأکید کرد.

دکتر سروری نیز، بر تناسب اقدامات با اکولوژی محلی در ایران تأکید و سیاست‌گذاری، اولویت‌گذاری و هدایت مسأله توسط قدیمی‌ترین واکسن ساز کشور، انستیتو پاستور، و همچنین نحوه تعامل با بخش خصوصی را از قابلیت‌های این مجموعه دانست.

دکتر کریمی‌نیا، با تأکید بر الزام وجود قانون جامع سلامت و همچنین ردپایی از سیاست‌های تحولی در اسناد بالادستی از قبیل برنامه هفتم توسعه، بر وجود سیاست‌ها و مدیریت‌های پایدار و همچنین الزام عملکرد نهاد رگولاتور بصورت چابک‌تر، که بین دارو و واکسن تمایز قایل باشد، اشاره کرد.

دکتر مهدی پریان، معاون تولید انستیتو پاستور ایران نیز، بر اهمیت مسأله زیرساخت‌ها در واکسن تأکید کرد و افزود: از حدود ۱۰۰ واکسن ساز دنیا که عمده آن در حال حاضر در بخش پیشگیری فعالیت می‌کنند، ۴ واکسن ساز هستند که بیش از ۷۵٪ واکسن دنیا را تأمین می‌کنند و این مسأله با توجه به سرمایه ثابت اولیه واکسن، وظیفه دولت را در تولید واکسن جدی‌تر می‌کند.

در ادامه دکتر کیهان آزادمنش، مدیر گروه ویروس‌شناسی پاستور و مدیرعامل هوم ایمن زیست فناور، بر لزوم مشارکت بخش دولتی و خصوصی در مدیریت فرآیند تحقیق و توسعه (با دولت) و تولید (با بخش خصوصی) تأکید و در این مسیر همکاری، مدیریت دارائی‌های فکری و مسأله ارزش‌گذاری دانش فنی را چالشی جدی معرفی کرد.

دکتر ابوالفضل باقری، مدیر شبکه سیاست‌پژوهی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور نیز با تأکید بر ظرفیت قانون جهش دانش‌بنیان در حیطه‌های اولویت‌دار، همچون واکسن، به تقویت انگیزه‌های بخش خصوصی اشاره کرد.

سپس مهندس مجتبی زارع مهرجردی، مدیر طرح‌های کلان صندوق نوآوری و شکوفایی، با تأکید بر ابزارهای مالی متنوع موجود و همچنین گشایش‌های اخیر از مسیر قانون جهش دانش‌بنیان، اعلام کرد بخش سیاست‌گذاری و متولی علمی، در همراهی بازیگران دیگر اکوسیستم است؛ لکن همراهی با ابزارهای مالی، از وظایف و علاقمندی‌های صندوق نوآوری و شکوفایی است.

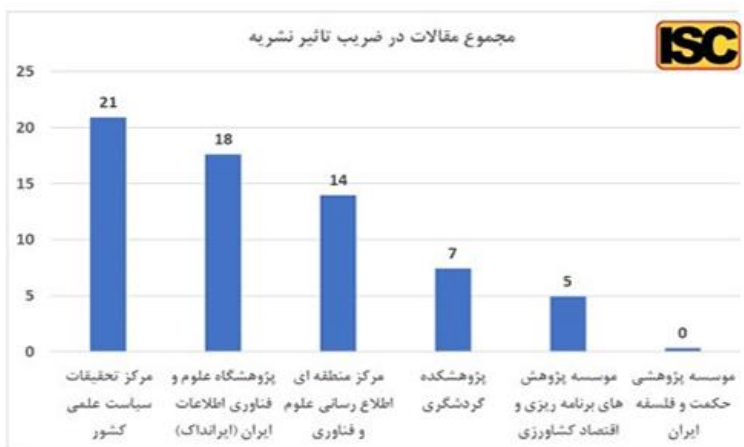
دکتر سحر کوثری، معاون پژوهشی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور نیز با تأکید بر مأموریت و همچنین ظرفیت و سوابق تلاش‌های پیشین در حیطه‌های مختلف و وجود زیرساخت و توان بدنه علمی و کارشناسی این مرکز در مطالعات نظری و آینده و همچنین تسهیل‌گری و تدوین اسناد راهبردی و کمک به مستندسازی تجربیات و ارزیابی و پایش اسناد موجود و آسیب‌شناسی آن‌ها، آمادگی این مجموعه را در همراهی با سایر نهادهای سیاست‌گذار اعلام کرد.

در پایان نشست دکتر قانع، دکتر قاضی نوری و دکتر سروری، ضمن جمع‌بندی و تأکید بر ادامه مسیر و تشکیل جلسات تخصصی آن و حضور بازیگران متنوع، بر ضرورت بازنگری آئین‌نامه‌ها و تدوین سند بالادستی اکوسیستم نوآوری واکسن با نگاه به روندهای آتی و ارائه مدل‌های همکاری دولت-خصوصی برای نیل به جایگاهی هم‌تراز ۵ کشور برتر دنیا در حیطه واکسن تأکید کردند.

گزارش بهره‌وری مؤسسات پژوهشی کشور در تولید مقالات نمایه شده در پایگاه‌های WOS و ISC توسط مؤسسه استنادی علوم و پایش علم و فناوری منتشر شد

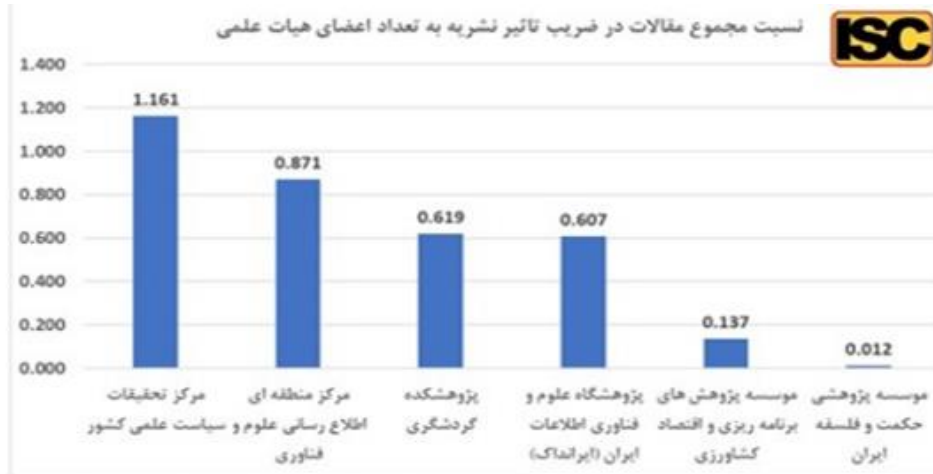
طبق گزارش بهره‌وری مؤسسات پژوهشی کشور در تولید مقالات نمایه شده در پایگاه‌های WOS و ISC، که بهمن ماه توسط مؤسسه استنادی علوم و پایش علم و فناوری منتشر شد، مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در میان پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی در پایگاه WOS در شاخص مجموعه

شکل ۱۲-۱. مجموعه مقالات در ضریب تاثیر نشریه پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی

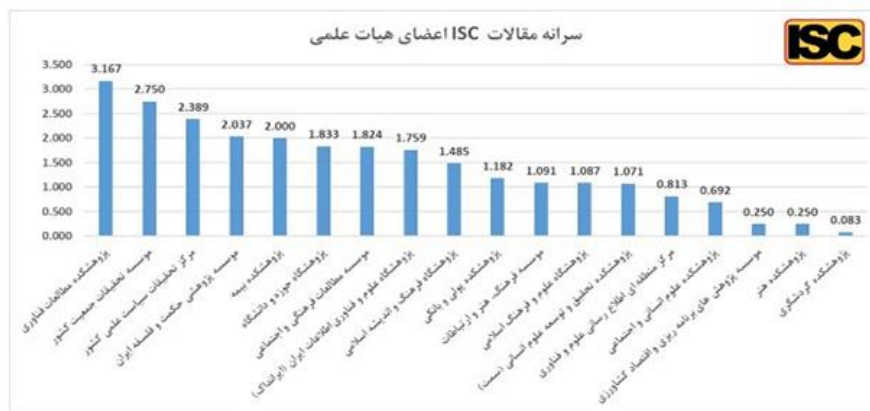
مقالات در ضریب تأثیر نشریه، رتبه اول را کسب کرد. همچنین این مرکز به لحاظ متوسط ضریب تأثیر پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی، رتبه دوم و در شاخص کل مقالات نمایه شده، رتبه سوم را کسب نمود. همچنین

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور به لحاظ نسبت مجموع مقالات در ضریب تأثیر نشریه به تعداد اعضای هیأت علمی پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی، رتبه اول و در شاخص سرانه مقالات اعضای هیأت علمی پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی در پایگاه WOS، رتبه سوم را کسب کرد.

شکل ۱۵-۱. نسبت مجموع مقالات در ضریب تاثیر نشریه به تعداد اعضای هیات علمی پژوهشگاه های حوزه هنر و علوم انسانی

در بخش دوم این گزارش، مقالات پژوهشگاه‌های ایران در پایگاه استنادی ISC نیز مورد بررسی قرار گرفت و مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در شاخص سرانه مقالات اعضای هیات علمی پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی، رتبه سوم و به لحاظ شاخص تعداد کل مقالات نمایه شده توسط پژوهشگاه‌های حوزه هنر و علوم انسانی در پایگاه ISC رتبه ششم را کسب نمود.

شکل ۸-۲. سرانه مقالات اعضای هیات علمی پژوهشگاه های حوزه هنر و علوم انسانی

برگزاری نشست مشترک مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و اداره کل بورس و اعزام دانشجویان وزارت

علوم

نشست مشترک مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و اداره کل بورس و اعزام دانشجویان وزارت علوم، روز چهارشنبه ۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۱، با حضور دکتر محمد محمدی مسعودی، مدیرکل بورس و اعزام دانشجویان وزارت علوم، دکتر سروش قاضی نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر سحر کوثری، معاون پژوهش و فناوری، دکتر ابوالفضل باقری، مدیر شبکه سیاست پژوهی علم، فناوری و نوآوری و مدیران گروه‌های پژوهشی مرکز برگزار شد.

در ابتدای این جلسه دکتر کوثری، ضمن معرفی فعالیت‌های مرکز، ظرفیت‌های موجود و حوزه‌هایی که امکان همکاری مشترک وجود دارد را تشریح کرد.

در ادامه دکتر مسعودی، ضمن اشاره به نقش مرکز به عنوان کانون تفکر گفت: با توجه به حجم بالای کارهای اجرایی در اداره کل بورس وزارت عتف، نیازمند یک بازوی مشورتی به منظور مطالعات آینده و برنامه‌ریزی جهت بهبود فعالیت‌ها هستیم تا بتوانیم گام‌های مفیدی برای آینده کشور برداریم. وی همچنین اظهار امیدواری کرد که خروجی جلسه عملیاتی بوده و با توجه به نیازهای کشور بتوان در نگه‌داشت و برگشت نخبگان قدم‌های مؤثری برداشت.

دکتر مسعودی در پایان، ضمن جمع‌بندی موارد مطرح شده گفت: در حال حاضر به دنبال آن هستیم که یک کار ملی با کمترین نقص به طور مستمر انجام شود و بتوانیم کشورهای مناسب و موضوعات هدف را برای اعزام متخصصین پیدا کنیم.

دکتر قاضی نوری نیز اظهار امیدواری کرد مرکز بتواند در این زمینه و با تعریف برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت همکاری نزدیکی با اداره کل بورس و اعزام دانشجویان داشته باشد و نقش مؤثری را ایفا کند.

رئیس مرکز در پایان گفت: ما می‌توانیم با تعریف طرح‌هایی از جنس ارزیابی سیاست‌ها و شاخص‌ها، مطالعات آینده، مطالعات مبتنی بر خبرگی و همچنین اظهارنظرهای کارشناسی در خصوص قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در مسیر همکاری مشترک گام برداریم.

برگزاری رویداد توانمندسازی شبکه متخصصین مدیریت فناوری و نوآوری در صندوق نوآوری

رویداد توانمندسازی شبکه متخصصین مدیریت فناوری و نوآوری در حوزه اجرای قانون جهش دانش‌بنیان طی روزهای اول تا سوم اسفند ماه سال ۱۴۰۱، توسط مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور با همکاری معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری و حمایت صندوق نوآوری و شکوفایی در محل صندوق برگزار شد.

در این رویداد سه‌روزه، رویکردها و جهت‌گیری‌های اصلی قانون جهش تولید دانش‌بنیان بررسی و ابزارهای سیاستی توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در قانون جهش تحلیل شد.

نحوه برخورداری از حمایت اعتباری مالیاتی طرح‌های تحقیق و توسعه و نحوه

برخورداری از حمایت‌های اعتبار مالیاتی سرمایه‌گذاری نیز از موضوعات دیگری بودند که در این رویداد مورد بررسی قرار گرفت.

در این رویداد بیش از ۶۰ نفر از شرکت‌های دانش‌بنیان، شرکت‌های بزرگ غیر دانش‌بنیان، کارگزاران تبادل فناوری، پارک‌های علم و فناوری و دانشجویان مدیریت تکنولوژی بصورت حضوری و مجازی مشارکت داشتند. دکتر ابوالفضل باقری، مهندس ابوالفضل نصری و مهندس علی شجاع‌مرادی، از سخنرانان این رویداد بودند.

برگزاری نشست مجازی «ارزیابی خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری: مدل‌ها و تجربیات»

نهمین پیش‌نشست دومین همایش «ارزیابی علم: خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری و نوآوری‌های اثربخش» با عنوان «ارزیابی خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری: مدل‌ها و تجربیات» روز چهارشنبه ۱ بهمن ماه ۱۴۰۱، با سخنرانی دکتر مهدیه فرازکیش و دکتر المیرا جنوی، اعضای هیأت‌علمی گروه پژوهشی ارزیابی سیاست‌ها و پایش علم، فناوری و نوآوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، به صورت مجازی برگزار شد.

در ابتدای جلسه دکتر جنوی، در سخنرانی خود با موضوع «مروری بر مدل‌ها و تجربیات ارزیابی علم، فناوری و نوآوری»، پس از تعریف مفاهیم علم، فناوری و نوآوری، به بیان تفاوت‌های دو مفهوم سنجش و ارزیابی پرداخت. وی سنجش را، ماهیتی توصیفی و مؤکد بر محاسبه وضعیت موجود دانست؛ در صورتی که ارزیابی، ماهیتی تحلیلی و مؤکد بر تطبیق نتایج به دست آمده از هر شاخص با اهداف مشخص دارد.

وی پس از معرفی سازمان‌های بین‌المللی فعال در حوزه ارزیابی خط-مشی‌های علم، فناوری و نوآوری، انواع مدل‌های ارزیابی و تجربیات جهانی را معرفی کرد و به بیان ویژگی‌ها، معیارها، شباهت‌ها و تفاوت-های مدل‌ها پرداخت.

سلسله نشست‌های کنفرانس خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری‌های اثربخش

ارزیابی خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری: مدل‌ها و تجربیات

دکتر مه‌به فرازکیش
عضو هیات علمی و مدیر گروه پژوهشی ارزیابی سیاست‌ها و پایش علم، فناوری و نوآوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

فرشته طبرسا
دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی

دکتر امیرا جنوی
عضو هیات علمی گروه پژوهشی ارزیابی سیاست‌ها و پایش علم، فناوری و نوآوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

محورهای اصلی نشست:

رویکردهای ارزیابی خط‌مشی‌های علم، فناوری و نوآوری
مدل‌ها و تجربه‌های ارزیابی علم، فناوری و نوآوری

زمان: سه‌شنبه ۱۸ بهمن ۱۴۰۱ ساعت ۱۴:۰۰ تا ۱۶:۰۰
حضور در این رویداد برای عموم آزاد است.

لینک ثبت‌نام و حضور در وبینار:
<https://ms.atahub.ir/b/adm-9a2-ox5>

گواهی حضور برای شرکت‌کنندگان صادر خواهد شد.

دکتر فرازکیش نیز، سخنرانی خویش را پیرامون «ارزیابی سیاست: تجربه زیسته ارزیابی اسناد سیاستی پژوهش و فناوری کشور»، با تشریح مفهوم ارزیابی سیاست و ارتباط آن با ارزیابی اسناد فرادستی آغاز کرد و تفاوت دو مفهوم ارزیابی سیاست و ارزشیابی سیاست را تبیین و سپس به تشریح جایگاه ارزیابی اسناد فرادستی در تناظر با سه سطح ارزیابی سیاست‌گذاران، راهبران برنامه‌ها و مدیران پروژه‌ها، شامل ارزیابی اسناد سیاستی فرادستی و اسناد برنامه‌ای راهبردی پرداخت. وی در ادامه، پس از معرفی رویکردهای ارزیابی سیاست و بیان شاخص‌ها و ویژگی‌های هر یک از رویکردهای ارزیابی سیاست نتیجه‌محور، فرایندمحور و ترکیبی (جامع)، انواع روش‌های ارزیابی سیاست را معرفی کرد.

برگزاری نشست «سیاست‌گذاری صنعتی فناورانه با رویکرد پیچیدگی»

به گزارش نشست «سیاست‌گذاری صنعتی فناورانه با رویکرد پیچیدگی» به همت گروه تأمین مالی و اقتصاد علم، فناوری و نوآوری مرکز، روز دوشنبه مورخ ۲۲ اسفند ماه ۱۴۰۱، با سخنرانی دکتر بهروز شاهمرادی، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، برگزار شد.

در ابتدای نشست دکتر شاهمرادی، با بیان مباحث مقدماتی در خصوص پیشروی این مبحث در وزارت عتف، وزارت صمت، وزارت کار، وزارت اقتصاد، مجلس شورای اسلامی و دستیابی به دستاوردهای ارزشمند در این حوزه موضوعی، به اهمیت انواع سیاست‌گذاری‌هایی که در ادبیات این مفهوم تحقق یافته است، اشاره کرد.

وی با بیان اینکه شاخص‌های مرسوم اقتصادی امروزه، جوابگوی پیچیدگی اقتصادی نیست و نیاز به اجرای رویکرد نوین نسبت به شاخص‌ها وجود دارد، به تشریح عملکرد کشورهای متفاوت در این زمینه پرداخت و ضمن بررسی

نحوه شناسایی صنایع موجود در مرز قابلیت‌های اقتصاد مبنی بر فاصله، پیچیدگی و منفعت فرصت، افزود: مفهوم «فاصله» به میزان دوری یا نزدیکی صنایع با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های فعلی کشور، مفهوم «پیچیدگی» به فناورمحور و مولد بودن صنعت مورد نظر و همچنین مفهوم «منفعت فرصت» به شاخصی جهت میزان مشارکت یک محصول جدید برحسب بازکردن درها به سوی محصولات با فناوری بالاتر اشاره دارد.

دکتر شاهمرادی در پایان، با توجه به بودجه پایین کشور ایران، حمایت از شرکت‌ها و صنایعی که سرریز درآمدی داشته باشند و بتوان سیاست‌گذاری‌های صنعتی فناورانه را براساس شبکه فضای محصول پایه‌گذاری کرد را ضروری دانست.